

Barbora PAULI, *Cesta českého jezuitu Karla Slavička do Číny a jeho působení v zemi v letech 1716-1735*, Praha 2018, 49 stran

Posudek vedoucího bakalářské práce

Autorku předkládané práce, paní Barboru Pauli, znám již od počátku jejího bakalářského studia a mohu potvrdit, že jde o nadanou a cílevědomou studentku, s velkým zájmem o historii. Ten projevovala nejen při navštěvování mých přednášek, ale zvláště při přípravě své bakalářské práce, v níž se zaměřila na jedno z významných badatelských témat z období raného novověku, na cestování, dobový pohled na druhého, vnímání a uchopení cizí kultury, vytváření jejího obrazu, diskusi o shodách a odlišnostech, o porozumění jiné realitě. Na základě rozboru edic dopisů českého jezuitského misionáře Karla Slavička, který působil v první polovině 18. století u dvora čínského císaře, zkoumala praktiky misijní práce jezuitů a debaty s představenými o jejím vedení, o přihlédnutí či nikoliv k místním kulturním a náboženským specifikům. Paní Barbora Pauli si své téma nejen sama vymezila, ale rovněž velmi samostatně práci připravovala za použití pramenů a literatury uvedených v závěru studie. Na výsledném znění textu se bohužel projevil nedostatek času v závěrečné etapě přípravy bakalářské práce, zapříčiněný autorčiným studijním pobytem v zahraničí v rámci Erasmu, nicméně vytčené cíle byly v zásadě splněny a práce je i přes časový „pres“ čtivá.

V úvodní kapitole autorka představuje problematiku a cíle svého výzkumu a stručnou bibliografii k tématu misijních cest a k dějinám jezuitského řádu. Studie je následně rozdělena do dvou částí s mnoha podkapitolami, z nichž se první věnuje kontextu Slavičkova misijního pobytu v Číně a druhá představuje vlastní působení a názory Karla Slavička. Autorka tedy nejprve čtenáře stručně provází historií jezuitského řádu a jeho České provincie, dále se zaměřuje na působení jezuitů v Číně a šíření křesťanství v této zemi, nakonec se věnuje práci misionářů, výběru kandidátů pro misie a zprávám, které misionáři z míst svého působení odesílali. V následující části se autorka zabývá osobností Karla Slavička, okolnostmi jeho pobytu v Číně, nejen jeho misijní, ale rovněž jeho vědeckou prací, korespondencí s evropskými učenými, výměnou informací mezi Čínou a Evropou a Slavičkovou obhajobou čínské kultury a vědy.

Za přínosné považuji v práci paní Pauli pasáže, v nichž se věnuje Slavičkově (i dalších jezuitů) přístupu k čínské/cizí kultuře, jeho snaze po pochopení, prozkoumání a sdílení svých poznatků o odlišné realitě, o cirkulaci informací a jakési kulturní výměně a vzájemném obohacení mezi „národy“. Pěkně je představen spor o misijní praktiky a o otázku akceptace místních zvyků a rituů při šíření křesťanství, tedy o pochopení a přijetí cizí kultury. Chvályhodný je také autorčin psychologizující přístup k motivacím a pocitům jezuitů vydávajících se na misie, všímající si jejich osobních prožitků zaznamenaných v pramenech. Autorka nezůstala jen u rozboru čínských misí, ale využila komparace s jezuitskou misijní zkušeností z odlišného regionu, z Jižní Ameriky, což jí umožnilo lépe pochopit specifika jezuitské misijní práce v jednotlivých oblastech. Kladně hodnotím rovněž důležitou připomínku významu informací zasílaných jezuitu z Číny do Evropy a určitému „hladu“, který zde po nich byl a jenž postupně vyústil v osvěcenci vytvořený obraz příkladné

osvícenské čínské monarchie (například Quesnay, Despotismus Číny), vzoru postavenému proti „úpadku“ vlády a společnosti v předrevoluční Francii. Nedostatků času při dokončování práce naopak připisují určité nedotaženosti některých pasáží vyvolávajících v čtenáři pocit povrchnosti a popisnosti. K nim patří například příliš stručné pojednání o Slavičkově reprezentaci čínské kultury v závěru práce (3.5), neboť Slavičkův obraz Číny, který předával do Evropy, by si zasloužil daleko detailnější analýzu pramene.

Studii paní autorky Barbory Pauli považuji za přínosnou a splňující nároky na bakalářskou práci, k obhajobě ji doporučuji a hodnotím známkou *velmi dobře* (2).

PhDr. Martina Ondo Grečenková, PhD.

Historický modul FHS UK